T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 25

Birinci inikat

1 - XI - 1934 Perşembe

Mündericat

	Sayıfa
1 — **Havale edilen evrak**	2
2 — **Nutuklar**	3
1 — Reisicümhur Gazi Hazretlerinin nutukları	3:4
3 — **İntihaplar**	4
1 — Riyaset intihabı	4:5
2 — Reis vekilleri, İdare âmirleri ve Kâtipler intihabı	5

1 — HAVALE EDİLEN EVRAK

Tezkereler

1 — Çalın Dede köyünden Osmanoğlu Ömer, Kulanın Camiikebir mahallesinden Memetoğlu Hakkı, Çalın Şeyhelvan köyünden Memetoğlu Veli ve Kuruçayın Çorak köyünden Memetoğlu Caferin ölüm cezasına çarpılmaları hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/522) (Adliye encümenine)

2 — Mart - mayıs 1934 aylarına ait raporun takdim kılındığı hakkında Divanı muhasebat riyaseti tezkeresi (3/523) (Divanı muhasebat encümenine)

3 — Haziran - -ağustos 1934 aylarına ait raporun takdim kılındığı hakkında Divanı muhasebat tezkeresi (3/524) (Divanı muhasebat encümenine)

Muhtelif evrak

4 — Cümhuriyet bayramının on birinci yıl dönümü münasebetile gelen tebrik telgrafları:

Akşehir belediye reisliği ve Cümhuriyet H. F. Reisliğinden

Amasra Cümhuriyet kutlulama komitesi reisi Mazhar Beyden

Antakya Bakkal Saracoğlu Emin Beyden

Antakya Berber esnafından Pazarbaşı Ali Beyden

Antakya Cuma pazarı terzi Ahmet Beyden

Antakya Kunduracı esnafından Şaban Bey ve arkadaşlarından

Antakya Reyhaniyede tacirli Memet Beyden

Antakya Türkmenzade Abdülgani B. ve arkadaşlarından

Antakya Urfalı Necar Mıstıkzade Fuat Bey ve arkadaşlarından

Antakya Uzun çarşıda bakkal Mahmut B. ve arkadaşlarından

Antakya Uzun çarşıda Tuhafiyeci Hasan Uncuoğlu Beyden

Antep belediye riyasetinden

Antep C. H. F. reisi Ömer Asım Beyden

Antep lisesi talebelerinden Hikmet B. ve arkadaşlarından

Ayancık Fırka reisi Ali Beyden

Babaeski C. H. F. reisi Adil ve belediye reisi Şevket Beylerden

Balıkesir 2 K. O. K. V. Mr. Basri Beyefendiden

Bitlis belediye reisi Sabri Beyden

Bodrum C. H. F. riyaseti ve belediye reisliğinden

Bolu belediye reisi Reşat Beyden

Çatalca Müs. Mv. K. dan

Çine belediye reisi Sakip Beyden

Çine C. H. F. reisi Atıf Beyden

Diyarbekirde Basri Beyden

Edirne C. H. F. vilâyet idare heyeti ve Halkevi reisi İbrahim Beyden

Edirne valisi Özdemir Salim Beyefendiden

Erbaa Cümhuriyet halk fırkası riyasetinden

Erzurum vilâyetinden

Eyup Ankara mebusu Yahya Galip Beyefendiden

Ezine Çiftçiler birliği reisi Kemalettin Beyden

Gerze C. H. F. riyasetinden

Gerze kaymakamı Fahri Beyden

Gördes kaymakamı Basri ve Belediye reisi Rahmi Beylerden

Görele belediye reisliğinden

Görele C. H. Fırkası reisi Sabri Beyden

Iğdır kaymakamı Memet Nedim ve Halkevi belediye reisi Rıza Beylerden

İncesu kaymakamı Durmuş Beyden

İnebolu belediye reisi Kâşif Beyden

İnebolu Kayıkçılar cemiyeti reisi İlyas Kaptan Beyden

İstanbul Himayeietfal merkezi reisliğinden

İstanbul ticaret ve sanayi odasından

İstanbul Top. Atş. Mp. K. den

İzmit Halkevi riyasetinden

İzmit Marmara üssü bahrî Kocaeli mevki K. dan

İzmit mayn ve torpito K. dan

Karahisar belediye reisi Rüştü Beyden

Karaman kaymakamı Faik Bey ve arkadaşlarından

Karamürsel bağcılar cemiyeti riyasetinden

Karamürsel C. H. F. reisi M. Rahmi Beyden

Kars vilâyetinden

Kavaklı belediye riyasetinden

Kost nahiye müdürü Rıdvan Bey ve arkadaşlarından

Kula Cümhuriyet Halk fırkası ve Halkevi reisi Haşim ve arkadaşlarından

Kurkuteli belediye reisi Mustafa Beyden

Küre C. H. F. reisi Hilmi ve belediye resi Basri Beylerden

Manisa Halkevi reisi Hulusi Beyden

Mihalıççik belediye reisi Şemsi Beyden

Mihalıççik C. H. F. reisi Saffet Beyden

Mucur Millî iktısat ve tasarruf cemiyeti riyasetinden

Pasa Kutlulama komitesi reisi Abdullah Beyden

Posof C. H. F. reisi İsmail, ticaret belediye reisi Halim B[illegible]erden

Sü[illegible]i ve belediye reisi Sakip Beyden

S[illegible] valiliğinden

Su[illegible]gurlu belediye reisliğinden

S. Karahisar C .H. F. riyasetinden

Tarsus kaymakamı Hıfzı Beyden

Termen C. H. F. reisi Haşimoğlu Hüseyin Beyden

Turgutlu Cümhuriyet Halk Fırkası R. ve belediye riyasetinden

Tuzluca belediye reis ve kaymakamı Kerim Beyden

Urla belediye riyasetinden

Yalova muallimler birliği başkanı Havri Beyden

Yalvaç H. F. ve belediye reisi Edip Beyden

Yeşilova C. H. F. ve belediye reisliğinden

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15

MUVAKKAT REİS — Esat B.

MUVAKKAT KÂTİPLER : Ziya Gevher B. (Çanakkale), Hamdi B. (Mersin), Refik B. (Konya), Haydar Rüştü B. (Denizli)

REİS — Efendim, nısap için yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı)

Efendim, yoklama neticesinde nısap olduğu anlaşılmıştır. Şimdi Reisicümhur Hazretleri Meclisi açacak ve yılbaşı nutuklarını da irat buyuracaklardır.

2 — NUTUKLAR

1 — Reisicümhur Gazi Hazretlerinin nutukları

Reisicümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretleri (Şiddetli alkışlar arasında Riyaset kürsüsünü teşrif buyurdular).

Büyük Millet Meclisinin sayın üyeleri,

Büyük Millet Meclisinin dördüncü devresinin dördüncü toplanma yılını açarken, ulusun değerli vekillerine saygılarımı sunarım (Alkışlar).

Geçen yıl içinde, yurtta çok gerekli işler görülmüştür. Dış işlerindeki arasız çalışmalarımız da, genel sıyasamıza; ulusal ülkümüze uygun olarak başarılmıştır. Bundan ötürü, Büyük Meclisin ulus işlerindeki özeni, ulusumuzun canlılığı, gerçekten öğünç ile anılmağa değer (Alkışlar).

Arkadaşlar,

Ülkenin ökonomik kurumunu berkiterek genişletmek, en önde tuttuğumuz işlerdendir. Onun için, sanayi proğramımızı, durmadan, yürütmekteyiz.

Tasarlanan fabrikalardan çoğunun temelleri atılmıştır; hepsinin kurulup işletilmesi için, fence, maliyece gerekenler de bulunmuştur (Alkışlar).

Ülkenin, en belli eksikliğini giderecek olan bu fabrikaları, çok geçmeden, kurup işletmek, Hükûmetin en önde göreceği işlerden olacaktır.

Ticaret bağlılıklarımız, karşılıklı, denk anlaşmalar çevresi içindedir.

Ökonomik sıkıntının ortaya çıkardığı yeni gidişler içinde, yeni ticaret yöndemlerinin eyilikleri görülmüştür. Ancak, bir yandan da, dış ticaretimizi, yardımcı kurumlarla, doğru bilgilerle kolaylaştırmak yolları araştırılmalıdır.

Arkadaşlar,

Bilirsiniz ki, dışarıya sattıklarımızın başlıcası, ekim ürünlerimizdir. Bu yıl, ürünlerimizden bir nicesinin değeri geçen yıllara göre daha elverişli olmuştur.

Yapılan siloların da, yurdumuzun üstün güzellikte olan ürünlerini, piyasalara tanıtmakta çok yardımı olacaktır.

Bununla birlikte, ekim işine; ürünlerimizin arıtılmasına, bütün özeninizi vermeniz çok yerinde olur.

Arkadaşlar,

Yurdun bayındırlığı programı da büyük emekle durmadan yürütülmektedir.

Bu gün, yapılmakta bulunan yeni demiryolları beş yüz kilometroyi geçmektedir. Satın alınanlarla birlikte Devlet elindeki demiryollarımız beş bin kilometroyi geçer (Şiddetli Alkışlar).

Arkadaşlar,

Geçen yıl, bütçede alınan tutumlardan, ölçülerden ayrılmayarak yürümeğe özenle çalışılmaktadır. Devlet gelirinin, oranlandığı gibi gerçekleştirileceği çok umulur. Türk parası sağlam değerini tutmaktadır (Alkışlar). Hükûmet bu sıyasaya çok değer vermektedir; bundan böyle de bu sıyasadan ayrılmayacaktır.

*
* *

Ergani ödüncünün, üçüncü bölümü de, bu yıl, beklenildiği gibi kapanmıştır. Ulusumuzun, böylelikle, hem Devletin maliyece olan gücüne güvenini, hem de bayındırlık sıyasamıza verdiği değeri, bir daha göstermiş olması, övünülecek bir erginliktir (Alkışlar).

Devlet işlerini maliyece sağlam bir temel üzerine kurmak için, Millet Meclisinin göster-

diği uyanıklığı övgülerle anarım.

*
* *

Ulusun, ulus gençlerinin, çocuklarının sağlıkları, sağlamlıkları, gürbüzlükleri; üzerine düştüğümüz çok gerekli bir diriklik iştir. (Sağlık soysal yardım bakanlığının) bu yönden bize kıvanç verecek yolda çalışmakta olduğunu görmekteyiz (Alkışlar).

*
* *

Kültür işlerimiz üzerine, ulusça gönüllerimizin titrediğini bilirsiniz. Bu işlerin başında da Türk tarihini, doğru temelleri üstüne kurmak; öz türk diline, değeri olan genişliği vermek için candan çalışılmakta olduğunu söylemeliyim. Bu çalışmaların göz kamaştırıcı verimlere ereceğine şimdiden inanabilirsiniz (Alkışlar).

*
* *

Arkadaşlar,

Güzel sanatların hepsinde, ulus gençliğinin ne türlü ilerletilmesini istediğinizi bilirim. Bu, yapılmaktadır. Ancak, bunda en çabuk, en önde götürülmesi gerekli olan türk musikisidir (Alkışlar). Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrıyabilmesidir.

Bu gün dinletmeğe yeltenilen musiki yüz ağartacak değerde olmaktan uzaktır. Bunu açıkça bilmeliyiz (Okay sesleri, alkışlar). Ulusal; ince duyguları, düşünceleri anlatan; yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları, bir gün önce, genel son musiki kurallarına göre islemek gerektir. Ancak; bu güzeyde, türk ulusal musikisi yükselebilir, evrensel musiki de yerini alabilir.

Kültür işleri bakanlığının buna değerince özen vermesini, kamunun da bunda ona yardımcı olmasını dilerim.

*
* *

Arkadaşlar,

Uluslar arası siyasa acunu; geçen yıl içinde korunma kaygısına düştü; bu yüzden bütün ülkelerde silâhlanmaya hız verildi.

Cümhuriyet Hükûmeti de, bundan dolayı, bir yandan, ulusal koruma gücünü pekiştirmiye çalışırken, bir yandan da barışın sarsılmaması için, ulusların birlikte çalışmasına umut veren yoldan ayrılmamak uğrunda elinden geleni esirgememiştir (Sürekli alkışlar).

Cümhuriyet Türkiyesinin, dostluklarına çözülmez bağlılığı, geçmiş yıllarda, türlü işlerde denenmiştir (Okav sesleri, alkışlar). Ulusumuzun acunca tanınmış özlüğünün gereği de karşılıklı verilmiş sözü tutmaktır (Alkışlar). Buna ne türlü özenildiği, bundan böyle de özenileceği bellidir.

Balkan antlaşması, (Sürekli alkışlar) Balkan Devletlerinin, birbirinin varlıklarına özel saygı beslemesini göz önünde tutan mutlu bir belgedir (Alkışlar).

Bunun, sınırların korunmasında, gerçek bir değeri olduğu besbellidir.

Ankarada toplanmış olan «Balkan antlaşma divanının» verimli, yerinde çalışmasını ulusumuz sevgi ile karşıladı (Alkışlar).

Arkadaşlar,

Ulusumuz, genel ökonomik, genel siyasal karşılıklığı büyük olgunlukla karşılamıştır, kendine gösterilen yolun doğruluğunu anlamıştır, yeniden çıkabilecek güçlükleri yenmeye de anık olduğunu göstermiştir (Okay sesleri, alkışlar).

Son belediye seçimlerinde, rey kullanabilecek olanların, yüzde yetmiş beşinden çoğu, reylerini kullanmışlardır.

Ulusun, içerde birliğinin, hem belli, hem denenmiş, olması, gelecek için, en büyük güvençtir (Okay sesleri, alkışlar).

Arkadaşlar,

Dördüncü Büyük Millet Meclisi, ulus birliğinde, Devlet siyasasında yüksek çalısma değerini göstermiştir. Bu toplantı yılındaki çalışmalarınız sırasında, size gelecek ulus işleri için de, en doğru yolları bulup göstereceğinize güvenimiz vardır. Toplantımız kutlu olsun (Sürekli alkışlar).

3 — İNTİHAPLAR

1 — Riyaset intihabı

REİS — Ruznamede intihaplar kısmının birinci maddesi Riyaset intihabıdır. Yüksek Meclise bir Reis intihap edeceksiniz. Bu, gizli rey ile olacaktır. İsimler okundukça buradan geçerek kutulara reylerinizi atarsınız.

(Reyler toplandı)

Reyleri tasnife; Refik Şevket B. (Manisa), Şevket B. (Gümüşane), Nabi Rıza B. (Çorum) kura ile seçildi.)

REİS — Reylerin neticesini arzedeceğim. Tasnife memur üç arkadaşın mazbatasını okuyorum.

Tasnif neticesinde, 264 azanın reye iştirak ederek Balıkesir mebusu Kâzım Paşa Hazretlerine müttefikan rey verdikleri ve müstenkif bulunmadığı görülmüştür.

O halde Balıkesir mebusu Kâzım Paşa Hazretleri ittifakla Büyük Millet Meclisine Reis olarak seçilmişlerdir (Alkışlar).

(Kâzım Paşa Hazretleri sürekli alkışlar arasında Riyaset kürsüsüne gelmişlerdir.)

KÂZIM PAŞA (Balıkesir) — Arkadaşlar, Beni tekrar reisliğe seçtiğinizden dolayı çok teşekkür ederim. İşe başlarken sizin çok değerli yardımınıza güveniyorum. Hepinizi saygı ve sevgi ile selâmlarım (Sürekli alkışlar).

2 — Reis vekilleri, İdare âmirleri ve Kâtipler intihabı

REİS — Reis vekillikleri, İdare âmirlikleri ve Kâtiplikler için üç kutu konulacaktır. İsimleri okunanlar sırasile bu kutulara reylerini atacaklardır.

(Rey toplandı)

Rey vermeyenler reylerini versinler, efendim. Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Reylerin tasnifi için kura ile üçer zat seçilecektir. Okuyoruz:

Reis vekillikleri reylerini tasnif edecek azalar:
Kâzım Pş. (Diyarbekir)
Ali B. (Rize)
Münir B. (Giresun)
İdare âmirleri reylerini tasnif edecek azalar:
Haydar Rüştü B. (Denizli)
Hakkı B. (Van)
Şakir B. (Ankara)

Kâtipler için verilecek reyleri tasnif edecek azalar:
Ziyaettin B. (İstanbul)
Rifat B. (Ankara)
Ahmet Saffet B. (Elâziz)

Reyleri tasnif için bu zevat seçilmiştir. Reyler tasnif edilmek üzere 15 dakika celse fasılası veriyorum.

Kapanma saati : 16,10

İKİNCİ CELSE

Açılma saati: 16,30

REİS — Kâzım Pş.

KÂTİPLER: Ziya Gevher B. (Çanakkale), Hamdi B. (Mersin), Refik Bey (Konya), Haydar Rüştü B. (Denizli).

REİS — Celse açılmıştır.

Reylerin neticesini arzediyorum:

Reis vekilliklerine Hasan Bey, (Trabzon) 260, Refet Bey (Bursa) 260, Esat Bey (Bursa) 260 reyle intihap olunmuşlardır (Alkışlar).

REFET B. (Bursa) — Muhterem arkadaşlarımın teveccühlerinin, itimatlarının devamını gösteren bu intihap dolayısile teşekkürlerimi, derin saygılarımla arzederim (Alkışlar).

HASAN B. (Trabzon) — Reis vekilliğine bendenizi seçmekle gösterdiğiniz büyük teveccühe arzı şükran ederim. Müzakeratınızda, daima olduğu gibi, değerli yardımlarınızı dilerim arkadaşlar (Alkışlar).

ESAT B. (Bursa) — Efendim, bu sene de Reis vekilliğine beni de seçtiğinizden dolayı büyük teşekkürlerimi derin saygılarımla arkadaşlarıma sunarım. (Alkışlar).

REİS — İdare âmirliklerine: İrfan Ferit B. (Mersin) (249), Bayraktaroğlu Halit B. (Bayazıt) (249), Memet Ali B. (Artvin) (249) reyle intihap edilmişlerdir (Allah muvaffak etsin sesleri).

Kâtipliklere: Haydar Rüştü B. (Denizli) (254), Ali Muzaffer B. (Konya) (254), Refik B. (Konya) (254), Hamdi B. (Mersin) (254), Ferit Celâl B. (Mersin) (254), Ali B. (Rize) (254) reyle intihap edilmişlerdir (Allah muvaffak etsin sesleri).

Efendim, bu gün başka bir işimiz yoktur. Encümenler intihabına hazırlanmak için içtimalarımıza bir kaç gün fasıla vermek icap ediyor.

Meclis, bir hafta sonra, yani gelecek perşembe günü saat 15 te toplanacaktır.

Celseyi kapıyorum.

Kapanma saati : 16,40

T. B. M. M. Matbaası